

Conseqüència de la reducció d'un hiat

COSME AGUILÓ

És prou conegut el fet que la pronúncia popular del topònim Alaior, ciutat del centre de l'illa de Menorca, és *Lo*. S'ha arribat a aquesta reducció per les causes següents: la *i* consonàntica en posició intervocàlica s'elideix en menorquí, sigui o no sigui resultat de la iodització. Així, paraules com *palla*, *deia*, top. *Addaia*, es pronuncien *paa*, *dea*, *Addaa*, i per regla general la *r* final no sona en menorquí. Tenim, doncs, que *Alaior* passa a *Alaó*, pronúncia, aquesta, diguem-ne acurada, que es pot sentir a l'illa. Però és corrent que, per fonètica sintàctica (vaig a *Alaó* > vaig a *Laó*) i reducció del hiat (*Alaó* > *Aló*), el topònim quedi simplificat en *Lo*. Paral·lelament, però de manera molt més senzilla, per la darrera causa, el nom de la capital, *Maó*, es pronuncia sovint *Mo*.

Per a entendre la confusió que diuen que va originar, entre els ciutadellencs, la variant reduïda de *Maó*, o sigui *Mo*, cal advertir que els menorquins fan sentir sistemàticament la consonant final de la paraula *amor*, mentre que els mallorquins només la pronunciam en les frases fetes iniciades amb la preposició *per* (*per l'amor de Déu*, *per amor de Déu sia*, *per [a]mor de tu*). Fora de contextos com aquests, els mallorquins deim *amó* i no *amor*.

Doncs bé, diuen que a la capital eclesiàstica de Ciutadella convidaren un prevere mallorquí a predicar a la catedral, un dia de festa solemne. L'església s'omplí de gom en gom. El sermó del clergue mallorquí devia despertar una gran expectació i tot eren orelles. El capellà de l'altra illa va començar la predicació. La gent escoltava atentament. Amb això les cares dels ciutadellencs començaren a trasmudar-se. No acabaven de creure allò que sentien. El mallorquí deia amb insistència: «-Déu és amo(r)! Déu és amo(r)!, Déu no és més que amo(r)!, Déu és tot amo(r)! Déu és sempre amo(r)!» Si teniu present el fet de la secular rivalitat entre les dues ciutats, que es miren com els fesols, comprendreu molt bé per què el mallorquí els va treure de polleguera. Algú fins i tot va exclamar: «-Si Déu és a *Mo*, jo me'n vaig. No tenc cap feina a la catedral. Ja tornaré a missa quan vulgui venir a Ciutadella!» És clar que, en boca del predicador, el verb ésser no coneixia encara l'intrusisme de *estar*, avui tan arrelat entre parlants de minsa competència lingüística. ♦

Fundada el 1886

PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA

Major de Sarrià, 57
08017 BARCELONA
Tels. 93 203 07 14 / 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 BARCELONA
Tel. 93 203 04 73 / Fax 93 280 65 56